

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 – 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

V aktuálnom 21. čísle časopisu *Zasvätený život* (01/2020) nájdete aj tento príspevok od redemptoristu Atanáza Daniela Mandzáka.

Na obrázku z prvej svätej liturgie redemptoristu Jána Ivana Mastiliaka je citovaný verš z listu Hebrejom: „Každý veľkňaz, vybraný spomedzi ľudí, je ustanovený pre ľudí, aby ich zastupoval pred Bohom, aby prinášal dary a obety za hriechy...“ (*Hebr 5, 1*). Tieto slová sú pozvaním k hodnotnému životu, ktorý otec Ivan určite žil, a to nielen ako novokňaz. Jeho každodenný všedný život nebol v skutočnosti všedným. On sám ho žil nevšedne a tým sa stal obohatením a inšpiráciou pre svoje blízke okolie i pre ľudí, ktorí k nemu prichádzali ako k reholnému kňazovi s rôznymi potrebami a ťažkosťami.

Kto bol otec Ivan?

Narodil sa 5. novembra 1911 v Nižnom Hrabovci v okrese Vranov nad Topľou. Po zakončení juvenátu redemptoristov v Libějoviciach vstúpil do noviciátu v Stropkove, kde 2. augusta 1929 zložil reholné sľuby. Po filozoficko-teologických štúdiách v Obořišti bol 12. augusta 1934 vysvätený za kňaza. Od roku 1937 žil v Ríme, kde študoval na Východnom inštitúte a Gregoriánskej univerzite. Na Slovensko sa vrátil v apríli 1944 a pôsobil v Podolínci. Dňa 5. januára 1945 sa stal igumenom kláštora v Michalovciach. Od 10. septembra 1945, už ako známy unionista, vyučoval v seminári redemptoristov v Obořišti. Keď ho 14. marca 1950 zatkla Štátna bezpečnosť, skončil vo vyšetrovacej väzbe, kde boli proti nemu použité protizákonné metódy. Štátny súd v Prahe ho po vykonštruovanom procese 5. apríla 1950 nespravodlivo odsúdil na doživotný trest. Bol väznený na Mírove, vo Valdiciach a v Leopoldove. Po amnestii sa 9. mája 1965 dostal na slobodu. Žil v Prešove, kde bol stále pod kontrolou Štátnej bezpečnosti. V rokoch 1968 – 1981 bol protoigumenom Michalovskej viceprovincie redemptoristov. Zaslúžil sa aj o obnovu Gréckokatolíckej cirkvi. Tajne uňho vyštudovalo viac ako 30 reholných a eparchiálnych kňazov. Prispieval do časopisov a kalendára, preložil viac ako 100 diel z rôznych svetových jazykov, ktoré sa šírili ako samizdaty. Bol aj formátorom a svedníkom reholných sestier a laikov. Zomrel 18. septembra 1989 v Prešove. Pochovaný bol na Mestskom cintoríne v Michalovciach. Od januára 2015 prebieha eparchiálna fáza jeho procesu blahorečenia. Dňa 18. septembra 2019 sa uskutočnila exhumácia jeho telesných pozostatkov, ktoré boli po príslušnom preskúmaní 5. novembra 2019 uložené v Chráme svätých Cyrila a Metoda pri Kláštore redemptoristov v Stropkove.

Hlavnými dôvodmi začatia procesu blahorečenia bol jeho spôsob života, povest svätosti a prianie ľudí, ktorí ho bližšie poznali. Priťahoval ich nielen svojou vzdelanosťou a pracovitosťou, ale hlavne veľkou skromnosťou a pokorou. Svojou zbožnosťou a spôsobom modlitby inšpiroval mnohých laikov, kňazov i Bohu zasvätené osoby.

Prečo sa vybral cestou duchovného povolania?

Staré latinské *verba docent, exempla trahunt*, teda *slová vyučujú, príklady priťahujú* sa potvrdilo aj v živote Jána Ivana Mastiliaka. Ako malý chlapec mal možnosť zúčastniť sa ľudových misií, ktoré konali redemptoristi v Nižnom Hrušove. Nielen slová, ale aj vystupovanie misionárov naňho natolko zapôsobili, že aj on sám sa chcel stať jedným z nich. Na svoj vstup do základnej formácie, aby sa mohol stať misionárom – redemptoristom, spomínal v roku 1934 na stránkach časopisu *Vestník Sdruženia svätého Jozefa*:

„Roku 1922 zjara rozostreli redemptoristi – misionári z novozaloženého kláštora v Stropkove svoje siete po východnom Slovensku. Začali veľký misijný turnus. Ťažko opísať, koľko potechy a sily vliali do zmeravených duší a zronených sŕdc. Pri sv. misii v rímskokatolíckom farskom kostole v Nižnom Hrušove, kam prislúchajú rímskokatolíci aj mojej rodnej dediny – Nižného Hrabovca (okres Vranov nad Topľou), otvorila sa mi bránka do kláštora, hoci som gréckokatolík. Zásluhu o to má vtedajší a i terajší superior v Stropkove a toho času vodca Sdruženia sv. Jozefa. Boli uzhovorené i nízke prispievajúce podmienky, ale predsa musím sa diviť a ďakovať i teraz odvahe svojej chudobnej matky vdovy, ktorá ich na seba vzala. 21. augusta 1922 už som sa lúčil a odchádzal – ani nie 11-ročný – do juvenátu redemptoristov. Bol v Hlučine, v Sliezku. Chodili sme tam do štátneho reálneho gymnázia. Ale po dvoch rokoch putoval celý juvenát ďaleko do Libějovic v južných Čechách – a ja sa ocitnul takmer na druhom konci republiky.“[\[1\]](#)

Nasledujúce roky mal dostatok času skúmať, či to, čo v sebe pocítil, je iba detská túžba, chvíľkové zapálenie sa niečím, čo sa mu páčilo, alebo je to skutočné povolanie k Bohu zasvätenému spôsobu života. Obdobie šiestich rokov štúdia v juvenáte využil nielen na intelektuálnu a duchovnú formáciu, ale aj na oboznámenie sa so životom, poslaním a tradíciami Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa, ľudovo nazývanej redemptoristi.

V tomto období života určite hľadal jasné odpovede na rodiace sa otázky v oblasti povolania. Niektoré odpovede však vyžadujú vlastnú skúsenosť a teda aj potrebný čas. Ani po rokoch ešte nedokázal na všetko jasne odpovedať, prečo Boh povolal práve jeho, prečo práve do Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa. Cítil to vo svojom vnútri, ale nevedel to ešte jasne sformulovať, nevedel či azda nechcel o tom ešte otvorene hovoriť, vydať svedectvo.[\[2\]](#) Na stránkach *Vestníka Sdruženia sv. Jozefa* sa ako novokňaz delil so svojimi pocitmi: „Priznávam sa, že mi bolo nepríjemné, keď ma vyzval redaktor «Vestníka», aby som opísal, ako som sa stal redemptoristom. My neradi vôbec prezeráme uplynulé vlny života, keď sa nám z nich do očí vysmieva toľko chýb a neverností k Bohu. Ale cesta do kláštora a k Božiemu oltáru je Božie dielo a dielo Tej, ktorá sa vždy považuje za vychovávateľku redemptoristov, Najblahoslavennejšej Panny Márie. Preto «oslavovať budem teba, Pane, celým svojím srdcom» (Ž 110, 2). Povolanie za kňaza a do kláštora je ako nebeské semiačko, ktoré vložil Boh do detskej duše. Že toto semiačko nebolo udusené trními, že ho vtáci nezozobali a ľudia nepošliapali, že vzišlo a neuschlo, je novým darom a ochranou Božej

Opatery.“[3] Článok ďalej pokračuje, akoby príliš stroho, vymenovaním miest, kde a kedy sa nachádzal, kde študoval, kde bol v noviciáte a kde bol vysvätený za kňaza. Čitateľa určite prekvapí, že nenájde jasnú motiváciu, prečo urobil krok k Bohu práve prostredníctvom kongregácie redemptoristov; ani slovko o tom, kto ho ovplyvnil svojím príkladom, kto ho povzbudil naplno odpovedať Bohu na jeho volanie.[4]

Keď sa ho bratanec pýtal, približne o 50 rokov neskôr, ako bolo publikované jeho svedectvo vo Vestníku, čo ho viedlo k tomu, že odišiel k redemptoristom, dostal takúto odpoveď: „Hlavnou pohnútkou jeho rozhodnutia bola ťažká choroba a utrpenie jeho dedka (maminho otca), ktorý trpel na rakovinu kože na tvári. V duchu si povedal: «Bože, prečo si dopustil tento kríž, či je to snáď trest za niečo?» Vtedy som sa rozhodol, že svoj život zasväť Bohu, čo sa tak aj stalo.“[5] Tento postoj už bol oveľa otvorenejší, lebo to neboli iba jeho pocity, ale aj konkrétna životná skúsenosť, nad ktorou dlhé roky premýšľal. Sám totiž prešiel veľkými útrapami, ťažkosťami, skúškami povolania, preto mohol hovoriť zo skúsenosti o prijatí povolania zasvätiť sa Bohu, ale aj s určitým nadhľadom. Podľa františkanky, sestry Františky Čačkovej, „práve týmto priznaním nám otvoril dvere svojho srdca a pustil nás na miesto, kde nebol schopný pustiť pred rokmi čitateľov Vestníka.“ Ďalej jeho rodáčka z Nižného Hrabovca píše: „Nemôže nás prekvapiť, že na tom najvnútornejšom mieste nachádzame prítomné hľadanie zmyslu života a hneď vedľa stojí kríž a utrpenie s nádejou na vzkriesenie. V dnešnej dobe, ktorá je plná nerozhodnosti, zmätku a neschopnosti urobiť trvalý záväzok, čo vidíme v životoch mladých okolo nás, pohľad na 11-ročného chlapca, ktorý je schopný odpovedať na otázku hľadania zmyslu života tým, že chce dobrovoľne a úplne obetovať svoj život Bohu a ostať mu pritom po celý život verný, nás vedie k údivu nad tým, ako si Boh niektorých ľudí vedie a robí schopnými odpovedať na jeho volanie hneď, naplno a bez výhovoriek, bez prispôbovania sa tomuto svetu.“[6]

Ako prežíval svoje reholné zasvätenie?

Hlavnou úlohou študenta je študovať. A čo je úlohou študenta, ktorý je zároveň aj reholníkom a pripravuje sa na prijatie kňazstva? Pre Jána Ivana Mastiliaka nebolo štúdium cieľom, ale prostriedkom. Štúdium nebolo iba nutné zlo, ktoré je potrebné absolvovať, aby mohol byť kňazom. Skrze štúdium sa snažil lepšie poznať Boha a Cirkev a ešte viac si ich zamilovať. Je o ňom známe, že bol veľmi dobrým a usilovným študentom. Svoje nadanie dokázal zúročiť najprv v rodnom Hrabovci a potom aj v juvenáte redemptoristov. Darilo sa mu zvlášť v štúdiu cudzích jazykov, najmä gréčtiny, francúzštiny a nemčiny, a to aj vďaka jeho výnimočnej pamäti. Talent, ktorý dostal, „nezakopal“, ale stále rozvíjal, pretože znalosť jazykov bol veľmi dobrý základ na ďalšie štúdium. Reholné zasvätenie v tomto období života sa uňho prejavovalo horlivosťou a ochotou pracovať na sebe.[7]

Z jeho študentských čias v seminári vieme, že aj tu vynikal dobrými študijnými výsledkami. Rád písal básne a prispieval článkami do niekoľkých časopisov. Z jednej strany sa učil písať text dávajúci zmysel, ale píšuc veľa sa naučil, lebo to, čo mu nebolo jasné, musel doštudovať.

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 – 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

Svoj pohľad na dôležitosť reholného života ponúkol v článku *Život reholní starosvetským prežitkem?*, ktorý v roku 1932 publikoval v seminárnom časopise *Alfons*.[\[8\]](#)

Po štúdiách v Ríme a po krátkom pobyte na východnom Slovensku vyučoval v seminári redemptoristov v Obořišti. Bol mužom modlitby, skromným človekom, ktorý sa nevyvyšoval svojimi znalosťami a snažil sa byť otvorený pre druhých. Počas prednášok a skúšok nejavil známky netrpezlivosti alebo rozčúlenia nad nevedomosťou študentov. Keď mu Břetislav Vaněk, jeden z jeho vtedajších študentov, počas skúšky nevedel odpovedať na všetky otázky, snažil sa nájsť v jeho odpovedi niečo správne a nakoniec mu mohol dať zo skúšky trojku. Po skúške však vyšiel von, zavolať si ho a ospravedlňoval sa, že mu mohol dať iba trojku.[\[9\]](#)

Je možné žiť reholné zasvätenie v totalitnom režime?

Vo februári 1948 sa v Československu dostali k moci komunisti, ktorí otvorene začali budovať totalitný režim, čo sa v krátkom čase premietlo aj do života Katolíckej cirkvi. Prenasledovanie duchovenstva a veriacich bolo na dennom poriadku. Keď si príslušníci Štátnej bezpečnosti prišli 14. marca 1950 do kláštornej jedálne aj po Jána Ivana Mastiliaka a odviekli ho do vyšetrovacej väzby, nikto z prítomných spolubratov neveril, že sa za krátky čas vráti späť do kláštora. A mali pravdu.

Potom čo J. I. Mastiliak nútené absolvoval vyšetrovaciu väzbu, v ktorej boli proti nemu použité nezákonné prostriedky, musel čeliť aj nespravodlivému a vykonštruovanému obvineniu. Keď bol 5. apríla 1950 odsúdený Štátnym súdom v Prahe na doživotný trest, každý, kto ho poznal osobne, si musel uvedomiť, že v komunistickom Československu sa nedá dovoliť pravdy a aj v tomto prípade dostala spravodlivosť poriadne zaúcho. J. I. Mastiliak nehundral na svoj údel, ale snažil sa statočne a trpezlivo niesť svoj kríž. Aj keď dlhé mesiace strávil na samotke, so sebe vlastným humorom hovorieval: „Mal som tam vlastnú, útulnú izbičku.“ Hoci odsúdený na doživotný trest, po jeho skrátení a amnestii, bol otec Mastiliak napokon v máji 1965 prepustený z väzenia. Chcelo by sa povedať na slobodu, ale v skutočnosti to sloboda nebola, pretože žil pod drobnohľadom Štátnej bezpečnosti. Osobné doklady sa mu stratili pri zatknutí a po prepustení z väzenia bol stále v podmienke, takže nemohol očakávať, že by sa mu podarilo získať slušné zamestnanie. Ako gréckokatolícky reholný kňaz nemohol nastúpiť do duchovnej správy, lebo Gréckokatolícka cirkev bola stále zakázaná. Do pastorácie k rímskokatolíkom by nebol prijatý, lebo by na to nedostal štátny súhlas od cirkevného tajomníka. Uvažoval preto realisticky a hľadal si civilné zamestnanie. Nebolo to preňho jednoduché rozhodnutie, zaradiť sa do svetského prostredia po toľkých rokoch života v kláštore a vo väzení.[\[10\]](#)

Aj keď po udalostiach tzv. Pražskej jari bola obnovená Gréckokatolícka cirkev, reholníci nedostali späť svoje kláštory, preto boli nútení žiť ako diecézni kňazi na farách alebo dokonca ďalej pracovať v civilnom zamestnaní. Aj otec Mastiliak, v tom čase už dôchodca, hoci bol reholný kňaz, býval na priváte na Sázavského ulici v Prešove. Neustále však pôsobil

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 – 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný rehoľník.

v apoštoláte, primeranom svojim možnostiam a schopnostiam. Venoval sa hlavne tajnej formácii bohoslovcov, rehoľníkov a laikov, ako aj tajnému tlačovému apoštolátu.[\[11\]](#)

Život rehoľníka, nútene mimo komunity a kláštora, bol veľmi náročný. Dodržiavanie rehoľných sľubov a pravidiel vtedy záviselo predovšetkým od osobného prístupu konkrétneho rehoľníka. Otec Mastiliak však v tejto úlohe obstál a mohol byť príkladom aj pre svojich spolubratov či iných rehoľníkov, ktorí museli žiť v podobných podmienkach. Náročnosť tohto spôsobu života pripomenul aj svojim spolubratom: „Drahí bratia, vie akiste Pán, v akých ťažkých okolnostiach žijeme a vie tiež dobrú vôľu, s akou sa snažíme «stáť verne v svojom povolaní» «ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis» (Eph 4, 1). Ostatne veľmi podobnú, až ku podivu podobnú situáciu mali naši za čias svätého Klementa a ctihodného P. Passerata.“[\[12\]](#)

Ako chápal rehoľné sľuby čistoty, chudoby a poslušnosti?

V zachovávaní rehoľných sľubov a pravidiel sa snažil byť horlivý a dôkladný, pričom podobný prístup mal aj v iných veciach, takže niekomu sa mohol javiť ako škrupulant. Sám tento prísny prístup chápal ako plnenie Božej vôle. Spolubratom odporúčal a sám tak žil, aby sa zamerali na jadro redemptoristického apoštolátu: „Pre vlastný duchovný život obnovujeme sa stále v pokornej, kajúcej, ale aj horúcej láske k Božskému Spasiteľovi, vtelenému, eucharistickému, trpiacemu – a v láske a dôvere k Matke Božej i Matke našej – a pritom ožívujeme svoju túžbu túto spásanosnú lásku a dôveru čo najviac šíriť v dušiach.“[\[13\]](#)

Spolubratom kládol na srdce dôležitosť spoločných stretnutí, keď už nemohli žiť v komunitách. Za potrebné považoval objasniť nového ducha revidovaných generálnych Konštitúcií a Stanov, vysvetliť reorganizáciu riadenia v kongregácii a tiež zmysel kongregácie. „Láska k Spasiteľovi a k nesmrteľným dušiam nech nás vedie vo všetkých udalostiach našich i udalostiach s nami. Podoba toho sveta pomíne – na večnosť putujeme. Dokiaľ máme čas, robme dobro! Dobrými skutkami snažme zabezpečiť svoje povolanie, tú drahocennú perlu, ktorú nám Božie milosrdenstvo uštedrilo! A nezabúdajme, že cez mnohé strasti musíme vojsť do nebeského kráľovstva!“[\[14\]](#)

Trpezlivo spolubratom vysvetľoval, ako chápať a žiť sľub chudoby, zvlášť v podmienkach, keď každý člen musí mať svoje peniaze a viesť samostatne ekonomiku. Neobišiel ani nový štýl rehoľnej poslušnosti, kde autorita má byť chápaná vo svetle služby a spoluzodpovednosti. O rehoľných sľuboch, zvlášť rehoľným sestrám, často zvykol hovorievať: „Tri Pánove klíny sú tri sväté sľuby, ktorými sa zasvätená osoba spája s Ježišom Kristom. Týmito sľubmi ho máme osláviť.“[\[15\]](#)

K sľubu čistoty sa priamo v jeho textoch zachovalo málo myšlienok. Môžeme však s istotou konštatovať, že si vážil tento spôsob života, považoval ho za dar a sám sa za tento dar aj modlil. Jednej rehoľnej sestre, ktorej brat – gréckokatolícky kňaz nezostal v celibáte, ale pred kňazskou vysviackou sa oženil, napísal:

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 – 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

„V tej dobe, keď sa brat rozhodoval v tejto veci, bolo ešte dosť silné nedorozumenie aj medzi duchovnými osobami a teológmi, pokiaľ ide o chápanie učenia Druhého vatikánskeho koncilu a jeho dôsledkov. Konkrétne aj o celibáte a reholnom povolaní. Toto nedokonalé chápanie z veľkej časti zavinilo aj odchod z duchovných povolaní a malý záujem o tieto povolania. Druhý vatikánsky koncil správne a hlboko, a prozreteľnostne zdôraznil význam základného zasvätenia sa Pánovi pri svätom krste. Toto zasvätenie treba rozvíjať po celý život a žiť ho celým životom k čo najväčšej dokonalosti. Mnohí z toho mylne usudzovali (a z časti ešte usudzujú): stačí mi teda dokonale žiť a rozvíjať krstné zasvätenie, na čo mi teda treba reholné zasvätenie? Ich omyl je v tom, ako prednedávnom vo Vatikánskom rozhlase vysvetlil p. Vragaš v prejave pre sestričky: Reholné povolanie alebo povolanie k evanjeliovým radám čistote (celibátu), chudobe a poslušnosti je zvláštna pridaná milosť, ktorá nie je formálne obsiahnutá v milosti sv. krstu ako takej: «Kto môžeš pochopiť, pochop» – nie je teda všetkých pokrsteným dané; «Ak chceš byť dokonalý... »; «To môže pochopiť len ten, komu je to dané.»“[\[16\]](#)

Skromný, ba priam chudobný spôsob života bol v prípade otca Mastiliaka na prvý pohľad zjavný. Stravoval sa veľmi striedmo a skromne, v podobnom duchu sa obliekal a v takomto štýle mal zariadený aj svoj podkrovný byt. Veľa dostával, ale veľa aj dával, zvlášť tým, o ktorých si myslel, že to skutočne potrebujú. Zo svojich dobier, finančných či materiálnych, podporoval dobré diela a chudobnejších ľudí či rodiny. Svoj pohľad na reholnú chudobu sformuloval v obežníku spolubratom v marci 1974:

„Mám radosť, že sa u vás teraz prevádza svedomite snaha dať do poriadku podľa svätých pravidiel i záležitosti svätej chudoby.

Priznávam sa, že toto ma nemálo škrelo i škrie, totiž nedotiahnutosť tejto záležitosti doteraz. Dôverne musím povedať, že to vstupuje ako druhý najzávažnejší bod do môjho zrkadla spytovania svedomia a «spovedného zrkadla» ohľadne reh.[olného] života: 1.) Či moja starostlivosť a láska ako predstaveného voči spolubratom je dostatočná?; 2.) Či moja starostlivosť ako predstaveného o zachovávanie svätej rehole je dostatočná – a vieme, že veci chudoby boli od počiatku považované za základné a že predstavení na počiatku svojho úradu skladali zvláštnu prísahu, že budú bedliť nad zachovávaním svätej chudoby.

Doteraz som akosi stále nevedel, ako nakoľajit tu realizáciu. Teraz vidím, že sa tu ponúka príležitosť, možnosť a potrebnosť a že treba ju využiť. Vaše ochotné vychádzanie v ústrety ma veľmi potešilo. Ďakujem vám za to a prosím vás, drahí bratia, podoberajte sa na to svedomitě plnenie svätej chudoby, sľubu svätej chudoby, v duchu Isusa Christa a Nášho Otca sv. Alfonza. V tom je aj záruka nášho pokroku v duchovnom živote a záruka požehnania pre naše práce v prospech nesmrteľných duší a svätej Cirkvi.

Základný postoj vnútorný «chudobného» redemptoristu, syna sv. Alfonza je: Všetko, čo po sv. sľuboch získavam a užívam, je spoločné duchovnej rodiny, užívam to len so zverením

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 - 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

nadriadených a s dovoľením sv. pravidiel a predstavených, s dovoľením skutočným, aktuálnym, kde je to potrebné a možné, alebo aspoň s dovoľením predpokladaným, o ktorom aspoň dodatočne predstaveného oboznámim a vec mu predložím.

Drahí bratia, chudoba spojená s poslušnosťou a «podriadenosťou» zástupcom Isusa Christa má istý «sviatostný» charakter - sakramentálny účin, ako to krásne povedala aj veľká služobnica Božia svätá Alžbeta od Najsvätejšej Trojice.

Príjmy alebo veci «inkorporuje» - prideluje a prijíma do spoločného predstavený.“[\[17\]](#)

Nemenej dôležitý je aj jeho pohľad na sľub poslušnosti. Pokora, ktorú s horlivosťou pestoval a o ktorú sa vždy usiloval, nebola len povinne pestovanou cnosťou, ale skôr presvedčením, že takýto postoj k bližnému je správny. S pokorou pristupoval nielen k predstaveným, ale ako predstavený aj k podriadeným. Uvedomoval si, že ak má vyžadovať poslušnosť, sám musí byť poslušný príslušným autoritám. Snažil sa o poslušnosť v dialógu, v čom sa mu pochopiteľne nie vždy darilo, lebo aj on sa učil takémuto prístupu v súlade s novými cirkevnými dokumentmi po II. vatikánskom koncile a obnoveným reholnými pravidlami redemptoristov. V liste spolubratom, pri príležitosti jedného nedorozumenia vysvetľoval, ako chápe poslušnosť v dialógu:

„1.) Snažím sa veru na jednakej úrovni so všetkými vami prejednávať veci i rovnako s vami živo prediskutovávať problémy - jednako vidím, že by som mal predsa byť rezervovanejší, pretože predsa vo vašom poňatí - a tu vidím pôsobenie Božej milosti a zakorenenosť reholnej subordinácie, pozícia predstaveného je predsa len umocnená a jeho slová v horizontálnej rovine diskusie prenesené majú svoj vertikálny dopad ťarchou autority, a preto prípadne viac zraňujú. Teda nabudúce musím byť viac rezervovaný.

2.) Snažím sa a túžim - a vidím v tom svoju veľkú zaviazanosť a povinnosť, v týchto našich mimoriadnych dobách disperzie navodiť onoho ducha zjednotenosti koagulácie, ktorý ovládal naše horlivé komunity, a tiež toho ducha chudoby a absolútnej viazanosti a oddanosti Pánovi v poslušnosti, ktorá je vrcholným prejavom Synovej lásky (poslušný až k smrti), kedy ešte vodu sme užívali a pili s dovoľením a požehnaním predstaveného, žiadaným každý týždeň.

Táto tendencia je správny ideál a zároveň záväzný pre mňa i pre nás, lenže sa nepodarilo precízne vyznačiť trasu k nemu vedúcu, z nedostatku pevnej opory autentického textu kanonických smerníc.“[\[18\]](#)

Namiesto záveru ešte jedno svedectvo

Pohrebné obrady Jána Ivana Mastiliaka sa uskutočnili 22. septembra 1989 v prešovskej katedrále a viedol ich ordinár Ján Hirka. V príhovore okrem iného povedal:

„Otec ThDr. Ján Mastiliak ako veriaci človek miloval Pána Boha z celého svojho ducha. Pre

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 - 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

svoju veľkú erudíciu, intelektuálnu jemnosť a svoj zmysel pre realitu sa stal autoritou medzi teológmi svojej doby. Jeho znalosť Svätého písma a svedectiev tradície mu umožnili ľahko prekladať pravdy viery do jasnej, priamej a presvedčivej reči. (...)

Slúžil cirkvi i v čase plnej tmy. Trpel s cirkvou a pre cirkev, miloval cirkev bez výhrady a celkom sa jej z celého srdca daroval. Je Božím mužom a len Božím a za túto cenu mohol hlásať Božie skutky a prinášať dušiam slobodu.

Ak je nám dovolené skúmať dno srdca tohto muža, takého plachého a vždy veľmi skromného, ktorý vyhýbal uznaniu a sláve a ktorý občas túžil po väčšej láske, potom odhalíme v ňom celkovú nezištnosť a toto ho viedlo k tomu, že vedel počúvať druhých a uznávať všetko, čo bolo v ich živote a zmýšľaní kladné. Pre svoju nenáročnosť si vždy zachoval pokoj srdca. Nikdy mu nenapadla myšlienka niekoho uraziť. Mal veľkú úctu k svojim blíznym. V škole utrpenia a modlitby sa naučil, aby bol čo najláskavejší, najjemnejší a najzhovievavejší. Hĺbka jeho pokoja vo chvíli, keď bol chorobou prinútený obmedzovať, ba aj prerušiť svoju prácu.

Oslávil svoje 55-ročné kňazské a 60-ročné reholné jubileum.

Dva dni pred svojou smrťou, netušiac, že sú to posledné dni života na zemi, povedal: «Som plný vďaky Pánu Bohu, pretože to, čo mi dal v živote, sú samé radosti. Pán sám mi povie, ako mu mám v budúcnosti slúžiť. Chcem verne slúžiť našej ťažko skúšanej cirkvi, diecéze, ale i celej Katolíckej cirkvi.»

A Pán ukázal svojmu vernému služobníkovi, čo od neho žiada. Prijal ho do svojej večnosti.“[\[19\]](#)

Atanáz Daniel Mandzák, CSsR

[\[1\]](#) MASTYLAK, Ján: Jak som sa stal redemptoristom. In: *Vestník Sdruženia svätého Jozefa na Slovensku na podporu Slovenského kňazského dorastu Redemptoristov*, r. 1, 1934, č. 6, s. 95 - 96.

[\[2\]](#) MANDZÁK, Daniel Atanáz: *Známy neznámy. Život a dielo redemptoristu Jána Ivana Mastiliaka (1911 - 1989)*. Michalovce : Redemptoristi, Vydavateľstvo MISIONÁR, 2009, s. 11. (ďalej: MANDZÁK, D. A.: *Známy neznámy*).

[\[3\]](#) MASTYLAK, Ján: Jak som sa stal redemptoristom. In: *Vestník Sdruženia svätého Jozefa na Slovensku na podporu Slovenského kňazského dorastu Redemptoristov*, r. 1, 1934, č. 6, s. 95.

[\[4\]](#) ČAČKOVÁ, Františka Miroslava: *Dejiny duše ThDr. Jána Mastiliaka CSsR*. Prešov : Petra, 2015, s. 13.

[\[5\]](#) Archív Františky Čačkovej, Svedectvá. Svedectvo Tobiáša Poláka. Nižný Hrabovec 30. 12. 2005.

Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR (1911 – 1989) Pokorný,
vďačný a šťastný reholník.

[6] ČAČKOVÁ, Františka Miroslava: *Dejiny duše ThDr. Jána Mastiliaka CSsR*. Prešov : Petra, 2015, s. 13.

[7] MANDZÁK, Daniel Atanáz: Redemptorista Ján Ivan Mastiliak – Študent a profesor. *Theologos*, roč. 12, 2010, č. 1, s. 116 – 117.

[8] Mastylák: Život reholní starosvetským prežitkem? In: *Alfons*, r. 28, 1931/1932, č. 7, s. 323 – 328.

[9] Osobný archív autora. Zvukový záznam rozhovoru s Břetislavom Vaňkom. Svatá Hora 28. 12. 2005.

[10] MANDZÁK, Daniel Atanáz: „Kto nechce pracovať, nech ani neje.“ Účasť redemptoristu Jána Ivana Mastiliaka na Ježišom vykupiteľskom diele. In: *V brázde Metodovej 2017 : gréckokatolícky kalendár*, Košice : Byzant, 2016, s. 79 – 80.

[11] MANDZÁK, Daniel Atanáz: Ilegálne vzdelávanie a formácia kňazov gréckokatolíckym redemptoristom Jánom Ivanom Mastiliakom v rokoch 1965 – 1989. In: *Skryté pôsobenie cirkvi na Slovensku v rokoch 1948 – 1989*. Zost. P. Jakubčín. Bratislava : ÚPN, 2018, s. 160 – 197 a MANDZÁK, Daniel Atanáz: Vždy a všade Boží muž. In: *SLOVO*, r. 51, 2019, č. 19, s. 4 – 6.

[12] Dokument č. 38. List Jána Mastiliaka spolubratom redemptoristom. Prešov 1. 7. 1970. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 262.

[13] Dokument č. 50. List Jána Mastiliaka spolubratom redemptoristom. Prešov 2. 8. 1971. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 278 – 279.

[14] Dokument č. 39. List Jána Mastiliaka spolubratom redemptoristom. Prešov 7. 9. 1970. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 264.

[15] Archív redemptoristov Michalovce, f. KM, Pers. MJI. List Bernadety Pánčiovej Jozefovi Oharčákovi. Vríčko, bez udania dátumu.

[16] Dokument č. 122. List Jána Mastiliaka reholnej sestry. [Prešov] 24. 11. 1983. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 386 – 387.

[17] Dokument č. 90. List Jána Mastiliaka spolubratom redemptoristom. Prešov marec 1974. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 339 – 340.

[18] Dokument č. 38. List Jána Mastiliaka spolubratom redemptoristom. Prešov 1. 7. 1970. In: MANDZÁK, D. A.: *Známý neznámý*, s. 260.

[19] Náš priateľ usnul ... In: *SLOVO*, r. 21, 1989, č. 12, s. 12.

The post [Boží služobník Ján Ivan Mastiliak, CSsR \(1911 – 1989\) Pokorný, vďačný a šťastný reholník](#). appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)